

CRNA GORA

MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA
I TURIZMA

Broj:108-974/1
Podgorica, 24.03.2016. godine

Crna Gora
INŽENJERSKA KOMORA CRNE GORE

Broj 1351
Podgorica, 25.03. 2016. god.

INŽENJERSKA KOMORA CRNE GORE

Bul. Džordža Vašingtona 31
PODGORICA

Predmet: Mišljenje

U prilogu akta dostavljamo vam na mišljenje Nacrt pravilnika o uslovima i normativima za projektovanje stanova i stambenih zgrada. Isto je neophodno dostaviti u roku od 30 dana.

S poštovanjem,

NACRT

Na osnovu člana 74 **Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata** („Službeni list CG“, broj 51/08, 40/10, 34/11, 47/11, 35/13, 39/13, 33/14), Ministar održivog razvoja i turizma donio je

PRAVILNIK

O USLOVIMA I NORMATIVIMA ZA PROJEKTOVANJE STANOVA I STAMBENIH ZGRADA

I. OPŠTE ODREDBE

Primjena Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se uslovi i normativi za projektovanje, odnosno izradu glavnog projekta, za izgradnju stanova i stambenih zgrada i stanova i stambenih zgrada namijenjenih za visoko kvalitetno i ekskluzivno stanovanje u turističkim zonama. Projektovanje i izgradnja stambenih zgrada mora biti uskladena sa opštim načelima izgradnje objekata: zaštite javnog interesa, nepokretnosti i imovine; usaglašenosti sa evropskim normativima i standardima; stabilnosti i trajnosti objekata, aseizmičkog projektovanja i građenja objekata; zaštite zdravlja, zaštite životne sredine i prostora; zaštite od prirodnih i tehničko-tehnoloških nesreća; zaštite od požara, eksplozija i industrijskih incidenata; topotne zaštite; racionalnog korišćenja energije i energetske efikasnosti; zaštite od buke i vibracija, u skladu sa zakonom kojim se uređuje izgradnja objekata, uslovima i načinu prilagođavanja objekata za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti i posebnim propisima.

Član 2

Pojedini pojmovi koji se koriste u ovom pravilniku imaju sljedeće značenje:

- 1) stambena zgrada je samostalna građevinska i upotrebljiva cjelina, koju sačinjavaju više prostornih jedinica;
- 2) stan je prostorna jedinica, odnosno skup prostorija koje čine jedinstvenu funkcionalnu cjelinu koja obezbeđuje uslove za življenje i boravak u njemu;
- 3) veličina stana određena je neto površinom stana proračunatom u skladu sa MESTEN 15221-6 standardom;
- 4) struktura stana je određena brojem i namjenom prostorija;
- 5) etaža je nivo u zgradici, koji može biti podzemni i nadzemni;
- 6) spratnost zgrade se iskazuje oznakama i brojem svih nadzemnih etaža u objektu, a broj etaža zgrade čiji su pojedini djelovi različite visine (spratnosti) iskazuje se brojem etaža najvišeg dijela zgrade;
- 7) stambena zgrada namijenjena za visoko kvalitetno i ekskluzivno stanovanje u turističkim zonama (u daljem tekstu: stambena zgrada za ekskluzivno stanovanje) je samostalna upotrebljiva cjelina koju sačinjavaju prostorne jedinice, čija je namjena osim stanovanja i turizam.

II USLOVI I NORMATIVI ZA PROJEKTOVANJE STAMBENIH ZGRADA I STANOVA

Član 3

Stambenu zgradu čine:

1. stanovi
2. garaže
3. zajednički djelovi zgrade i
4. ostale nestambene prostorije predviđene urbanističko-tehničkim uslovima.

Zajednički djelovi stambene zgrade

Član 4

Zajednički djelovi stambene zgrade su:

- pristupne površine,
- vjetrobran,
- hol, hodnici i stepenišni prostori,
- liftovi,
- galerije,
- stanarske ostave,
- prostorije za potrebe instalacije,
- poslužne prostorije,
- zajedničke prostorije,
- prostor za odlaganje smeća.

Član 4a

Stambeni objekti treba da imaju:

1. istaknuto pisano uputstvo za stanare u slučaju požara,
2. kontejnere i korpe za otpatke od vatrootpornog materijala i aparate za gašenje požara;
3. kod svakog lifta istaknuto pisano zabranu upotrebe lifta u slučaju požara, osim kod sigurnosnih liftova;
4. obezbiđeno funkcionisanje standardizovane, sigurnosne, "panic" rasvjete na svim putevima za evakuaciju u skladu sa EU standardima.

Pristupne površine

Član 5

Za pristup pješaka i vozila zgradi planiraju se uređene površine.

Pješački pristup kod ulaza u objekat mora biti minimalne širine 1,50 m.

Kada se u objektu planiraju i druge nestambene namjene (poslovanje, komercijalne djelatnosti i sl) ulazni prostor namijenjen ovim djelatnostima mora biti odvojen od ulaza namijenjenog stanovanju.

Ukoliko postoji denivelacija ulaza u zgradu u odnosu na pristup objektu, pristup objektu (steperište, rampa, i sl) i pristupnu površinu treba planirati u skladu sa propisima o nesmetanom pristupu licima smanjenje pokretljivosti i licima sa invaliditetom.

Između pristupnog steperišta i vjetrobrana neophodno je planirati ravnu površinu najmanje u širini steperišta, minimalne dižine 1,50 m.

Ulaz

Član 6

Vjetrobran se može postaviti na glavnom ulazu svake stambene zgrade.
Minimalne dimenzije vjetrobrana su:

- dužina 2,40 m
- širina 2,00 m
- visina 2,40 m.

U odnosu na prolaznu površinu pod vjetrobrana mora da bude u istoj ravni sa prilaznom površivom od koje se po cijeloj širini mora odvojiti sливником sa rešetkom i odvodnu kanalizaciju.

Spuštanje poda vjetrobrana ispod nivoa pristupne površine nije dozvoljeno.

U vjetrobranu koji ima minimalne dimenzije ne smiju se predvidjeti denivelacije u podu, ulazi u druge prostorije (sem steperišta), niti drugi sadržaji kao što su sandučići za pisma, oglasne table i sl.

Ako nije planirana izrada vjetrobrana onda treba predvidjeti sledeće uslove:

- minimalna svjetla širina ulaznih vrata u stambeni objekat 1,80 m i otvaraju se prema spoljašnjem prostoru. Za objekte preko tri sprata i sa više od dva stana na etaži, širina ulaza treba da je minimum 2.00m;
- širina ulaznog hola je minimalno 1.50 m;
- u ulazu, holu ili steperišnom prostoru na pogodnom mjestu predvidjeti ormar za strujomjere i osigurače kao i kasete za poštlu;
- za prolaz u podrum iz steperišta ili hola, u prizemlju treba predvidjeti vrata;

Član 6a

Ulazni prostor u zgradu, mora biti projektovan tako da je omogućen nadzor nad ulazom u objekat, interfon i dostava pošte.

Ulazni prostor mora biti projektovan tako da se u slučaju denivelacije pristupne površine i pristupne stanice lifta omogući nesmetano kretanje, u skladu sa propisima kojima se uređuje izgradnja objekata i uslovi i način obezbjeđenja nesmetanog pristupa, kretanja, boravka i rada lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom

Hol, stepenišni prostori i hodnici

Član 7

U stambenim zgradama se u prizemlju planira holski riješen prostor koji sadrži i stepenište ili prostor u kome se nalazi isključivo stepenište

Stepenišni prostori, koji omogućavaju vertikalnu komunikaciju u zgradama treba da budu lako sagledljivi iz ulaznog holja.

Minimalna svjetla širina stepenišnog kraka iznosi 1,20 m.

Minimalna svjetla širina stepenišnog podesta ili dijela holja iznosi 1,30 m.

Minimalna svjetla širina podesta ili dijela holja na kome se nalaze vrata koja se otvaraju iz stepeništa u drugu prostoriju, iznosi 1,50 m.

Minimalna svjetla širina podesta ili dijela holja na kome su vrata koja se otvaraju prema stepeništu iznosi 1,50 m.

Svjetla visina ispod stepenišnog kraka ne smije da bude manja od 2,20m.

Dimenzije stepenika moraju da budu u granicama obrasca $2h+b = 0,60-0,65$ m, s tim što (h) visina maksimalno iznosi 0,15m, (b) širina gazišta minimalno iznosi 0,33 m.

U stambenim zgradama nije dozvoljeno projektovanje zavojitog glavnog stepeništa.

Stepenišni prostor se obavezno osvetljava prirodnim putem kroz fasadne ili krovne otvore.

Stepenik i podeste obavezno zaštiti soklama uz zidove i rubovima protiv vlaženja i slivanja vode sa strane za vrijeme pranja.

Pod **hodnikom** se podrazumijeva unutrašnja horizontalna komunikacija koja povezuje vertikalnu komunikaciju sa stanovima.

Dimenzije hodnika su:

- najmanja svjetla širina 1,50 m;
- najmanja svjetla visina 2,40 m.

Hodnik koji je duži od 15,00 m, projektuje se na način da ima indirektno prirodno osvjetljenje i provjetravanje.

Hodnik koji je kraći od 15,00 m, može da ima indirektno prirodno provjetravanje.

Lift Član 8

Stambeni objekat sa više od deset stambenih jedinica mora imati lift.

Broj liftova u objektu utvrđuje se na sljedeći način:

1. Objekti sa najviše šest nadzemnih etaža:

-ako je na jednoj etaži stepeništa predviđeno do 5 stanova – 1 lift za 4 osobe,
-ako je na jednoj etaži stepeništa predviđeno 6 i više stanova – 2 lifta za 4 osobe,

2. Objekti sa 7 – 12 nadzemnih etaža:

-ako je na jednoj etaži stepeništa predviđeno do 5 stanova – 1 lift za 4 osobe i 1 povećani osobno-teretni lift,
-ako je na jednoj etaži stepeništa predviđeno 6 i više stanova – 2 lifta za 4 osobe i 1 povećani osobno-teretni lift,

3. Objekti sa 13 i više nadzemnih etaža – 2 lifta za 6 osoba i 1 povećani teretni lift.

Kod stambenih objekata koje imaju najmanje 5 nadzemnih etaža i više od 8 stanova na stepeništu, kao i kod objekata sa više od 12 nadzemnih etaža, obavezno je

određivanje broja liftova po proračunu, s tim što se ne može odrediti manje liftova nego što je određeno u tački 1, 2, 3.

-Minimalne unutrašnje dimenzije lifta su: 1,10m x 1,40 m

Ukoliko lift ima mašinsku kućicu iznad voznog okna, ista mora ispunjavati sljedeće uslove:

- Dva susjedna zida mašinske kućice moraju biti iznad odgovarajućih zidova voznog okna. Druga dva zida mašinske kućice moraju biti pomjerena u odnosu na odgovarajuće zidove voznog okna za najmanje 1,20 m.
- Čista visina mašinske kućice mora biti najmanje 2,20m.
- Ispod voznog okna ne mogu se predviđati prostorije bilo kakve namjene.
- Vozno okno mora da bude zvučno izolovano u odnosu na prostorije u stanu.
- Lift mora da ima stanice u prilaznoj etaži, na svim stambenim etažama i na etažama u kojima su stanarske ostave i sušionice rublja.

Ukoliko je objekat riješen u poluetažama na kojima ima po 3 i više spratova, srazmjeran broj liftova mora imati stanice na poluetažama.

U izuzetnim slučajevima (posebni urbanistički razlozi koji isključuju postavljanje lift-kućice iznad najviše etaže) lift ne mora imati stanicu na najvišoj etaži odnosno poluetaži.

Galerija Član 9

Pod galerijom se podrazumijeva spoljna horizontalna komunikacija na spratovima stambenih objekata.

Minimalna svjetla širina galerije iznosi 1,50 m, a minimalna visina 2,40 m.

Prozori prema galeriji moraju da budu zastakljeni matiranim i sigurnosnim stakлом ili da imaju parapet minimalne visine 1,80 m.

Stanarske ostave Član 10

Pod stanarskim ostavama podrazumijevaju se ostave za potrebe stanara koje se predviđaju van stanova.

Svaki stan mora da ima po jednu stanarsku ostavu.

Površina jedne stanarske ostave ne može da bude manja od 2,00 m².

Minimalna visina stanarskih ostava iznosi 2,20 m.

Stanarske ostave treba grupisati u podrumu zgrade, a izuzetno se mogu predvidjeti u krovnoj ili tehničkoj etaži.

Prostorije za smještaj instalacija Član 11

Prostorije za potrebe instalacije su:

- prostorija za vodomjere,
- prostorija za glavni razvodni ormari
- prostorija za uređaj za povećanje pritiska vode,
- prostorija za smještaj transformatorske stanice,
- prostorije za agregat za rezervno napajanje električnom energijom.

Veličina prostorije za uređaj iz stava 1 alineja 3 je minimalne površine od 10 m² ili se utvrđuje se zavisno od veličine i tipa predviđenog uređaja, u slučajevima kada je stambenu zgradu potrebno opremiti ovim uređajem.

Vodovod

Član 12.

U zgradi koja se gradi u naselju ili delu naselja u kome postoji vodovodna mreža, odnosno naselju ili delu naselja u kome ne postoji vodovodna mreža ali se predviđa izgradnja vodovodne mreže u roku od 5 godina od dana početka građenja zgrade, stan mora imati najmanje dva točeća mesta sa odvodom vode.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, garsonijera mora imati najmanje jedno točeće mesto sa odvodom vode.

Uređaj za snabdevanje vodom odnosno izvor snabdevanja vodom mora biti obezbeđen od zagađivanja i zamrzavanja.

Vodovodna mreža u stanu mora ispunjavati sve uslove predviđene za priključak na odgovarajući sistem snabdevanja vodom.

Kanalizacija

Član 13.

U zgradi koja se gradi u naselju ili delu naselja u kome postoji vodovodna mreža, stan mora imati ugrađenu kanalizacionu mrežu i odgovarajući odvod otpadnih voda.

U zgradi koja se gradi u naselju ili delu naselja u kome ne postoji vodovodna mreža ali se predviđa izgradnja vodovodne mreže u roku od 5 godina od dana početka građenja zgrade, stan mora imati ugrađenu kanalizacionu mrežu.

Elektroinstalacija

Član 14.

U zgradi koja se gradi u naselju ili u delu naselja u kome postoji električna mreža, odnosno u naselju ili delu naselja u kome ne postoji električna mreža ali se predviđa izgradnja električne mreže u roku od 5 godina od dana početka građenja zgrade, stan mora imati ugrađenu električnu instalaciju.

Grijanje

Član 15.

Pri izgradnji stana mora se obezbediti mogućnost zagrevanja stana na bezbedan način. Stan mora imati najmanje jedan priključak na dimnjački kanal, koji mora odgovarati zahtevima toplotne tehnike.

Iznošenje smeća
Član 16.

Zgrada sa više od osam stanova mora imati na pogodnom mestu u prizemlju prostor za smeštaj kanti za smeće.

Zgrada sa prizemljem i više od sedam spratova mora biti opremljena kanalom za smeće odnosno odgovarajućim uređajem. Takva zgrada mora imati poseban prostor sa uređajem za prihvatanje smeća, sa ventilacijom, točećim mestom i mestom za odvod vode.

Prirodno osvetljenje
Član 17.

Sobe i kuhinje u stanu moraju se osvetljavati neposredno preko jednog ili više prozora ili balkonskih vrata. Ukupna zastakljena površina tih otvora mora iznositi najmanje jednu sedminu površine poda odnosne prostorije, pri čemu se ne uzimaju u obzir zastakljene površine do visine od 0,50 m iznad završenog poda.

Poslužne prostorije
Član 18.

Poslužne prostorije su zajednički djelovi stambene zgrade koji se obavezno projektuju i smještene su u prizemlju stambene zgrade oko 1,00m² po svakoj stambenoj jedinici, a to su:

- prostorije za smještaj pribora za čišćenje zgrade i
- ostava za kolica, bicikle, mopede i druga mala saobraćajna sredstva.

Prostorija za smještaj pribora za čišćenje zgrade mora imati najmanju površinu od 2,00 m², a najmanju širinu 1,50 m i obavezno jedno točeće mjesto i sливnik u podu.

Zajedničke prostorije
Član 19.

Stambena zgrada mora imati zajedničku prostoriju.

Zajednička prostorija mora imati površinu od najmanje 0,50 m² po svakom stanu i ne može biti manja od 20,00 m².

Minimalna visina zajedničke prostorije iznosi 2,50 m.

Uz zajedničku prostoriju mora se predvidjeti WC sa umivaonikom i jedan WC za lica sa invaliditetom.

Preporučuje se da zajedničke prostorije koje imaju preko 25,00 m², imaju i namjenu dječje igraonice.

Terase i trotoari
Član 20.

Zajedničke terase su otvoreni prostori u prizemlju, pojedinim etažama ili na ravnom krovu, koje su namijenjene zajedničkom korišćenju za dva ili više stanova u zgradama.

Zajedničke terase nijesu obavezan dio stambene zgrade .

Prozori prema zajedničkoj terasi moraju da budu zastakljeni matiranim i sigurnosnim stakлом ili da imaju parapet minimalne visine 1,80 m.

Spavaća soba ne smije da ima prozor pema zajedničkoj terasi, a dnevni prostor može preko zajedničke terase da ima samo dopunsko osvetljenje i provjetravanje.

Po cijeloj dužini obodnih zidova objekta, obavezno je predvidjeti trotoar.

Širina trotoara mora biti najmanje:

-0,80 m, ako ima isključivo funkciju zaštite od vode, a bez namjene za komunikaciju,

-1,20 m, ako ima funkciju komunikacije.

Djelovi stana Član 21.

Stan čini cjelinu i mora imati najmanje:

- Ulaz / hodnik – degažman/
- sobu,
- kuhinju,
- kupatilo sa WC-om.

Odnosi neto-bruto površina Član 21a

Koefficijenti odnosa neto-bruto, treba da budu kod samostalnih, dvojnih i objekata u nizu za:

KOEFICIJENTI		
	Stvarni	Prosjek
-prizemne objekte	1:1,75- 1:2,02	1:2,00
-jednospratne objekte	1:1,75- 1:1,90	1:1,80
-2-3 spratne objekte	1:1,53- 1:1,75	1:1,65
-višespratne objekte	1:1,50- 1:1,60	1:1,55

Odnos između korisne stambene površine stanova i bruto površine sprata zavisan je od ukupnog broja i veličine stanova na spratu istepeništu, od veličine stepenišnog prostora i konstruktivnog sistema zidova i kreće se u granicama 1: 1,26 do max 1: 1,40 , tj za manje stanova 1: 1,30 – 1:1,40, za veće stanove 1: 1,26 – 1:1,30.

Vrste stanova

Član 22

Vrste stanova su:

- garsonjera kao najmanja stambena jedinica, obavezno sadrži: predprostor (min. širine 1,20 m), višenamjensku sobu, čajnu kuhinju, kupatilo sa WC-om,
- jednosobni stan, koji obavezno sadrži: predprostor, dnevni boravak sa trpezarijom min. površine 12,00 m², kuhinju, kupatilo sa WC-om,
- jednoiposobni stan, koji obavezno sadrži: predprostor, dnevni boravak sa trpezarijom, spavaču sobu od min. 9,00 m², kupatilo sa WC-om,
- dvosobni stan, koji obavezno sadrži: predprostor, hodnik, dnevni boravak sa trpezarijom, kuhinju, spavaču sobu od min. 12,00 m², kupatilo i WC u odvojenoj prostoriji,
- dvoiposobni stan mora imati: predprostor, hodnik, dnevni boravak sa trpezarijom, spavaču sobu od min. 12,00 m² i dodatnu sobu od min. 9,00 m², kuhinju , kupatilo i WC u odvojenoj prostoriji,
- trosobni stan, koji obavezno sadrži: predprostor, hodnik, dnevni boravak sa trpezarijom, 2 spavaće sobe od min. 12,00 m², kuhinju, kupatilo i WC u odvojenoj prostoriji,
- troiposobni stan, koji obavezno sadrži: predprostor, hodnik, dnevni boravak sa trpezarijom, 2 spavaće sobe od min. 12,00 m², dodanu sobu od min. 9,00 m², kuhinju, kupatilo i WC u odvojenoj prostoriji i garderobu,
- četverosobni stan, koji obavezno sadrži: predprostor, hodnik, dnevni boravak sa trpezarijom, 3 spavaće sobe od min. 12,00 m², kuhinju, kupatilo, WC u odvojenoj prostoriji i garderobu min. 9,00 m².
- Stanovi veći od četvorosobnih moraju imati sadržaj propisan alinejom 8 stava 1 ovog člana i odgovarajući broj soba.

Djelovi stanova u zgradama

Član 23

Stambenu jedinicu sačinjavaju sljedeće grupe:

- stambeni;
- pomoćni;
- prostorije za komunikaciju;
- otvoreni prostori.

Stambene prostorije su prostori stana predviđeni za boravak (dnevna soba, višenamenska soba), trpezarija, kuhinja, spavanje i rad (soba).

Pomoćne prostorije su prostori stana predviđeni za čuvanje hrane (kuhinjska ostava, plakarska ostava za hranu),
-održavanje lične higijene (kupatilo, WS),
-prostor za odlaganje stvari i održavanje stana (garderoba, prostor ili prostorija za potrebe domaćinstva, plakarska ostava za potrebe domaćinstva).

Prostorije za komunikaciju su prostori između stambenih i pomoćnih prostora u stanu (predprostor, degažman, hodnik, unutrašnje stepenište).

- Otvorene prostorije koje pripadaju stanu su lođe, balkoni, terase, baštne i dr.
- Dnevna soba je dio stambenog prostora namijenjen boravku svih članova domaćinstva.

- Višenamjenska soba je dio stambenog prostora u garsonjerama i jednosobnim stanovima, namjenjen boravku, spavanju i radu.

Soba je dio stambenog prostora stana namijenjen spavanju i radu i može biti soba za jednu osobu, soba za dve osobe i soba sa zajedničkim ležajem.

Svaki stan mora imati definisanu ulaznu zonu čija namjena može biti isključivo kretanje i odlaganje stvari (garderoba, plakarska ostava).

Kada se u stan ulazi iz otvorenog prostora (galerija) ulazna zona mora biti projektovana tako da funkcioniše kao vjetrobran.

Dispozicija i orientacija stana

Član 24

Pozicioniranje stambenih jedinica u podrumskim i suterenskim etažama nije dozvoljeno, osim u slučaju kada je najmanje jedan fasadni zid stana u potpunosti iznad nivoa terena, uz uslov da ispred fasadnih otvora ne postoji prepreka (susedni objekat, trakt, potporni zid, ograda i sl.) na udaljenosti manjoj od 6,00 m.

U stambenim zgradama - sklopovima organizovanim oko unutrašnjeg dvorišta (poluatrijum, atrijum, dvotrakt i sl.) ne mogu se postavljati fasadni otvori dnevne sobe isključivo prema unutrašnjem dvorištu ukoliko je rastojanje između traktova objekta manje od 15,00 m.

Sobe mogu imati fasadne otvore isključivo orijentisane prema unutrašnjem dvorištu, ukoliko rastojanje između traktova objekta iznosi najmanje 6,00 m.

Svjetlarnik

Član 25

Kada se za potrebe ventilacije i osvjetljenja pomoćnih prostora u stanu i zajedničkog stepeništa u objektu formira svjetlarnik njegova površina se određuje tako da svakom metru visine zgrade odgovara 0,5 m² svjetlarnika, pri čemu on ne može biti manji od 6,00 m².

- Minimalna širina svjetlarnika je 2,00 m.
- Mora se obezbijediti servisni pristup svjetlarniku i odvodnjavanje atmosferskih voda.

Stambeni prostori stana, izuzev kuhinje, ne mogu se projektovati sa orijentacijom ka svjetlarniku.

Osvjetljenje stana

Član 26

Sve stambene prostorije stana moraju biti neposredno prirodno osvjetljeni kroz fasadne otvore.

Posredno osvjetljavanje prostora za kuhinju (pripremanje hrane) dozvoljeno je preko trpezarije (prostora za ručavanje), dnevног boravka ili prostora za kretanje.

Neposredno osvjetljenje je postignuto ako ukupna zastakljena površina fasadnih odnosno krovnih otvora namijenjenih osvjetljenju određenog prostora dostiže najmanje 15 % njegove neto površine u osnovi.

Kada se prostor posredno osvjetjava ukupna površina fasadnih otvora se računa u skladu sa stavom 3 ovog člana, pri čemu se za osnovu uzima ukupna neto površina poda neposredno i posredno osvjetljenog prostora.

Provjetravanje stana

Član 27

Stambeni prostori stana provjetravaju se neposredno, prirodnim putem, kroz fasadne, odnosno krovne otvore.

Kada se prostor za kuhinju (pripremanje hrane) posredno osvjetljava mora se predvideti veštačko provetrvanje ovog prostora.

Kupatila i ostave za čuvanje hrane provjetravaju se prirodnim putem kroz fasadne, odnosno krovne otvore ili sistemom vještačkog provjetravanja.

Ventilacija

Član 28

U koliko nije moguće prirodno provjetravanje ostave, kupatilo, WC, garderobe i ugrađeni ormari i kuhinje koje se posredno osvjetljavaju mogu se vantilirati preko ventilacionih kanala. Ventilacija navedenih prostorija se vrši na dva načina

- dovodom svježeg i odvodom zagađenog vazduha kroz ventilacione kanale i
- odvodom zagađenog vazduha kroz kanal, a dovodom svježeg vazduha kroz prorez na vratima.

Sistem ventilacije može biti:

- svaka prostorija dobija svoj kanal ili
- sistem zajedničkog kanala Shunt- ventilacija.

Kod pojedinačnog ili matičnog sistema ventilacije moraju se svi kanali za dovod vazduha priključiti u početnoj etaži (obično u tavanici podruma)

Ovaj kanal mora biti iznad terena vezan sa obje suprotne strane objekta za spoljni vazduh i mora da ima isti presjek matičnog ili zbir površina pojedinačnog kanala.

Završne kape-deflektore se postavljaju samo na izvodnim-isisnim kanalima,a ne i na dovodne kanale.

Na jedan matični kanal preko sekundarnih kanala može se priključiti najviše 12 ventilacionih otvora za dovod ili odvod vazduha.

Na priključnim otvorima odvodne vetilacije obavezno postaviti rešetke što bliže tavanici dimenzija min. 100cm³, odnosno da slobodno prolazni dio rešetke bude toliko koliko iznosi presjek okna-kanala.

Donji otvor pri podu za dovod vazduha treba da je što niže postavljen i pored toga da je snabdjeven i regulatorom za smanjenje dovoda vazduha do $\frac{1}{4}$ otvora.

Isisni otvor i ne smiju imati nikakvu prepreku za smanjivanje otvora.

Predidjeti mogućnost čišćenja kanala i okana.

Presjek okana treba da se što više približi presjeku kruga ili kvadrata i ne smije da prelazi odnos stranica 2:3.

Dimenzija presjeka :

- za kružni presjek glatkih cijevnih površina 100cm²,
- kod montažnih elemenata neznatne hrapavosti 150cm²,
- kod zidanih i dersovanih površina 250cm²

Zaštita od vlage

Član 29.

Sve prostorije zgrade, bez obzira na njihovu namenu, moraju biti trajno zaštićene od prodiranja vlage u horizontalnom i vertikalnom pravcu, kao i od prodiranja atmosferskih i podzemnih voda.

Podovi stambenih prostorija koje se izgrađuju na području plavnih voda moraju se postaviti najmanje na 0,50 m iznad najvišeg nivoa tih voda.

Toplotna zaštita

Član 30

Do donošenja tehničkih propisa za topotnu izolaciju zgrada, koeficijent topotnog prolaza za obimne zidove zgrada ne može biti veći od:

- 1,54 Kcal/m² h oC za I klimatsku zonu
- 1,33 Kcal/m² h oC za II klimatsku zonu
- 1,18 Kcal/m² h oC za III klimatsku zonu

Pri određivanju koeficijenta iz stava 1. ovog člana mora se voditi računa o letnjoj i zimskoj akumulaciji topote, difuziji pare i o otpornosti konstrukcije i spojeva konstrukcije prema prodiranju vazduha.

Za međuspratne konstrukcije i ravne krovove zgrada koeficijent topotnog prolaza ne može biti veći od 1,12 Kcal/m² h oC za sve klimatske zone.

Zaštita od buke

Član 31

Do donošenja tehničkih propisa za zvučnu izolaciju zgrada, međuspratne konstrukcije i zidovi između dva susedna stana moraju biti izgrađeni tako da obezbede zvučnu izolaciju od najmanje 45 dB za zvuk koji se prenosi vazduhom u području srednjih frekvencija (500 do 1000 herca), odnosno zvučnu izolaciju koja se postiže grubo izgrađenom betonskom međuspratnom konstrukcijom težine najmanje 300 kg/m², odnosno zvučnu izolaciju koja se postiže zidom od pune opeke težine najmanje 300 kg/m², omalterisanim sa obe strane.

Zaštita od snijega

Član 32

Na krovovima zgrada u II i III klimatskoj zoni, čiji je nagib krova veći od 25°, moraju se postaviti snegobrani, ako se uz takve zgrade nalazi ulični pločnik.

Zaštita privatnosti i bezbjednosti

Član 33

Kod stambenih zgrada gdje se poklapaju regulaciona i građevinska linija, najmanje odstojanje gornje ivice prozorskog parapeta od nivoa okolnog terena u prizemnim stanovima koji se nalaze u neposrednoj blizini javne komunikacije iznosi 180 cm.

Kod stanova čiji su fasadni otvorи orientisani ka galeriji ili zajedničkoj terasi, najmanje odstojanje gornje ivice prozorskog parapeta od nivoa poda površine zajedničkih prostora iznosi 160 cm.

Ne mogu se postavljati fasadni otvorи na zidovima stana koji izlaze na lođu ili balkon drugog stana.

Na stanovima koji su u okviru iste urbanističke parcele pozicionirani naspramno na međusobnom rastojanju manjem od 6,0 m ne mogu se postavljati fasadni otvorи prema naspramnim stanovima na način koji ugrožava međusobnu privatnost.

Pregrade na lođama, koje dijele dva stana, ugrađuju se po cijeloj spratnoj visini i izrađuju od matarerijala koji ne dozvoljavaju sagledivost unutrašnjosti drugog stana.

Visina zaštitne ograde na stepeništima i otvorenim prostorima u stanu i zgradama (lođama, balkonima, terasama i slično) podignutim nad okolnim terenom više 45 cm mjereno od finalno određenog poda, do sedme nadzemne etaže iznosi 110 cm, a preko sedme nadzemne etaže 120 cm.

Svi fasadni otvorovi čiji je parapet ili fiksni zastakljeni dio niži od 90 cm mjereno od nivoa gotovog poda, osim fasadnih otvora orijentisanih na lođe, terase, balkone, bašte ili galerije, moraju imati dodatnu zaštitnu ogradu u skladu sa stavom 6 ovog člana.

Otvori u ogradi moraju biti projektovani tako da se onemogući prolaz predmeta prečnika većeg od 12 cm i penjanje djece.

Organizacija stana

Član 34

Projektovanje direktnе veze nije dozvoljeno između slijedećih prostorija i prostora u stanu:

- 1) kupatila, WC-a i dnevne sobe;
- 2) kupatila, WC-a i trpezarije (prostora za ručavanje);
- 3) kuhinje i sobe, kao jedine veze;
- 4) dnevne sobe i sobe, kao jedine veze kod dvosobnih i većih stanova.

Soba može biti prolazna samo ukoliko za prostore sa kojima je povezana to nije jedina veza sa drugim djelovima stana, osim kada je povezana sa drugim kupatilom i prostorijom za garderobu u stanu.

Kada se za kretanje između djelova stana, kao primarna veza planira prostor dnevne sobe, veza mora biti postavljena tangencijalno u odnosu na prostor dnevne sobe, a istovremeno, ne može biti pozicionirana uz njegov fasadni zid.

Najmanje jedno kupatilo i jedan WC moraju imati ulaz iz prostora za kretanje.

Mogućnost ugrađivanja vrata mora se planirati između slijedećih prostorija i prostora u stanu:

- 1) kupatila, WC-a i ostalih prostora stana;
- 2) dnevne sobe i sobe;
- 3) sobe i prostora za kretanje;
- 4) sobe i prostora za ručavanje.

Kupatilo i WC ne mogu se projektovati iznad dnevne sobe i soba stanova na nižoj etaži, osim u slučaju stanova tipa dupleks.

Minimalne dimenzije prostorija i prostora u stanu

Član 35

Dnevne sobe, višenamenske sobe i sobe ne mogu biti uže od polovine svoje dužine.
Minimalna širina dnevne sobe i višenamjenske sobe iznosi:

- 1) 3,30 m - garsonjera, jednosobni i jednoiposobni stan;
- 2) 3,40 m - dvosobni i dvoiposobni stanovi;
- 3) 3,60 m - trosobni i troiposobni stanovi;
- 4) 3,80 m - četvorosobni i veći.

Minimalna širina sobe iznosi:

- 1) soba za 1 osobu – 2,10 m;
- 2) soba za 2 osobe – 2,40 m;

3) soba sa zajedničkim krevetom – 2,80 m.

Minimalna širina kuhinje iznosi 1,70 m.

Minimalna širina trpezarije iznosi 2,20 m.

Minimalna širina kupatila iznosi 1,60 m.

Minimalna širina WC-a iznosi 0,90 m.

Minimalna širina prostorije za potrebe domaćinstva iznosi 0,90 m.

Minimalna širina predprostora (prostora za kretanje na ulazu u stan) iznosi 1,20 m, a ostalih hodnika i degažmana 1,10 m.

Minimalna širina kraka unutrašnjeg stepeništa iznosi 0,80 m.

Minimalne širine predstavljaju rastojanje između finalno obrađenih površina.

- Minimalna visina stambenih prostorija iznosi 2,60m , a ostalih prostorija u stanu 2,50m ,
 - Minimalna visina podrumskih prostorija propisuje se na 2,20m.
 - Visina prozorskog parapeta ne može biti manja od 0,90m (mjereno od gotovog poda), osim kod prozora prema lođama ,terasama,i balkonima.U protivnom, prozori moraju imati zaštitnu ogradu na visini od 0,90m.
- Svijetle širine vrata u stanu ne mogu biti manje od:
-0,90m za ulazna vrata u stanu,a za lica sa invaliditetom 1,10m,
-0,80m za vrata stambenih prostorija
-0,70m za kuhinju, kupatilo, WC i ostale pomoćne prostorije

Završna obrada zgrade i stana

Član 36.

Završne površine zidova, plafona i podova u zajedničkim prostorijama zgrade moraju biti otporne na habanje i pogodne za održavanje čistoće.

Završne površine zidova, plafona i podova u stanu moraju biti otporne na habanje i pogodne za održavanje čistoće.

Podovi i zidovi u kupatilu i WC-u, kao i površina zidova kod točionih mesta u kuhinji (prostoriji za pripremu hrane) moraju omogućiti mokro čišćenje do visine 1,50 m od gotovog poda.

Kategorizacija stanova

Član 37.

Zavisno od površine, obrade i opreme, stanovi mogu biti standardne, više i visoke kategorije.

Stanovi standardne kategorije

Član 38.

Plafoni svih unutrašnjih prostorija moraju biti dovedeni u vodoravno i glatko stanje, tako da odgovaraju malterisanim površinama molerski gletovanim.

Zidovi svih unutrašnjih prostorija moraju biti dovedeni u vertikalno i glatko stanje, tako da odgovaraju malterisanim površinama molerski gletovanim.

Zidovi kupatila i zidovi WC-a do pune spratne visine, oblažu se keramičkim gleđosanim pločicama II klase.

Zidovi kuhinje do visine od min. 1,5m od gotovog poda oblažu se keramičkim pločicama II klase.

Preostale površine obrađuju se na način propisan za obradu zidova u sobama.

Svi podovi u stanovima obrađuju se kao potpuno ravne površine, izuzev podova u kupatilima, lođama, balkonima i terasama, koji se obrađuju u padu, sa ciljem odvođenja vode sa istih, a uz odgovarajuću hidroizolaciju.

U stanovima standardne kategorije obavezno je ugrađivanje plakara ili plakar – ostava.

U koliko se ugrađuje, plakar ili plakar-ostava mora imati minimalnu dubinu 0,60 m i Plakar-ostava i mora biti provjetravan neposredno ili preko kanala za provjetravanje.

Na svim spoljnijim vratima i prozorima, obavezna je ugradnja efikasne spoljnje zaštite od sunca i vjetra – zastora od drveta, metala ili plastike.

Otvori na lođama ne podliježu ovoj obavezi.

Stanovi više kategorije Član 39.

Plafoni, podovi i zidovi svih unutrašnjih prostorija moraju biti obrađeni kao kod stanova standardne kategorije.

Zidovi kupatila i zidovi WC-a do pune spratne visine, se oblažu keramičkim pločicama I klase.

Zidovi kuhinje do visine od 1,5m od gotovog poda oblažu se keramičkim pločicama I klase.

Preostale površine obrađuju se na način propisan za obradu zidova u sobama.

Stanovi više kategorije moraju biti opremljeni plakarima za smještaj odjeće i rublja u dužini koja nije manja od 0,50 m u garsonjerama i jednosobnim stanovima, 0,60 m u jednoiposobnim, dvoiposobnim stanovima, odnosno od 0,70-1,00 m u dvoiposobnim, trosobnim ili većim stanovima.

Dubina plakara je min.0,60 m.

Plakar-ostava u koliko se pravdića mora imati minimalnu dubinu 0,60 m i mora biti provjetravan neposredno ili preko kanala za provjetravanje.

Police svih plakara moraju biti performirane radi obezbjeđenja protoka vazduha.

Stanovi visoke kategorije Član 40.

Obrada plafona, podova i unutrašnjih zidova je kao kod stanova standardne kategorije.

Izuzećno od stava 1 ovog člana podovi u sobama, prostoru za ručavanje i prostorijama za komunikaciju oblažu se materijalom koji odgovara lakiranom hrastovom parketu I klase.

Podovi u ostavama, na balkonima i lođama moraju se obložiti keramičkim pločicama I klase, odnosno materijalom odgovarajuće vrijednosti.

Svi stanovi visoke kategorije moraju biti opremljeni ugradnim plakarima za smještaj odjeće i rublja.

III STAMBENE ZGRADE I STANOVNI NAMIJENJENE ZA VISOKO KVALITETNO I EKSKLUZIVNO STANOVANJE U TURISTIČKIM ZONAMA

Član 41.

Stambene zgrade i stanovi za ekskluzivno stanovanje moraju da ispunjavaju sve uslove propisane ovim pravilnikom koji se odnose na stanove više kategorije.

Stambene zgrade za ekskluzivno stanovanje osim zajedničkih djelova stambene zgrade propisanim članom 4 ovog pravilnika obavezno sadrže:

- 1) prostorije za prijem gostiju, odnosno recepciju i hol, i
- 2) ostale nestambene prostorije.

Prilaz objektu

Član 42.

Stambena zgrada za ekskluzivno stanovanje treba da ima uređen prilaz do ulaza u objekat, izgrađen od čvrstog materijala (betona, kamena, asfalta), dok slobodne površine oko objekta treba da budu hortikultурно uređene.

Otvoreni parking prostori u okviru stambene zgrade treba da budu uređeni, dobro osvijetljeni, čuvani i po mogućnosti natkriveni.

Prostorije za prijem gostiju

Član 43.

Minimalna površina recepcije i hola za objekte do 25 stanova je $20,00 \text{ m}^2$.

Za objekte za stanovanje u turističkim zonama koji imaju više od 25 stanova, površina iz stava 1 ovog člana se povećava po $0,50 \text{ m}^2$ za svaki stan.

Prostor za sjeđenje u holu iznosi 10–15% ukupne površine objekta.

Ulagani hol i recepcija treba da budu projektovani kao reprezentativni prostori, odnosno posebnu pažnju treba posvetiti enterijerskoj obradi hola i upotrebljenim materijalima, koji treba da budu atraktivniji kvalitetni.

U sklopu ulaznog holja potrebno je projektovati prostoriju za osobu fizičko-tehničke zaštite objekta i za nadzora objekta.

Sastavljene u holu su javni toaleti.

U stanovima u objektilima za ekskluzivno stanovanje do 20 stanova potrebno je obezbijediti jedan potpuno opremljen toalet, zajednički za žene i muškarce.

U stanovima u zgradama za ekskluzivno stanovanje koji imaju više od 20 stanova potrebno je obezbijediti odvojene toalete za žene i muškarce, sa obaveznim predprostorom i minimum jednom privrednoj kabinom.

<u>Namjena</u>	<u>Stanovanje</u>	<u>Ekskluzivno stanovanje</u>		
BRGP	6000 m ²	do 5000 m²	od 5000 do 8000m²	više od 8000m²
Površ.pod objektom	1000 m ² i više	5000 m ²	8000m ²	više od 8000m ²
spratnost	Po+P+4 i više	min. Po+P+3	min. Po+P+4	min. Po+P+5
Broj stanova		14	28	više od 28
Prizemnu etažu čine: - ulaz ili vjetrobran vertikalna i horizontalna komunikacija: stjenište , hodnici i lift (20 % BRGP)	Obavezni i kvalitativni sadržaji			
	obavezni sadržaji: Ulaz ili vjetrobran - recepcija i hol za sjedenje površine-10 do 15% površine priz. etaže, -vertikalna i horizontalna komunikacija: stjenište (protivpožarno i komunikacijsko) hodnici i liftovi (personalni i za invalidna lica), - prostorija za nadzor 6m ² , - mokri čvor (oko 4,0 m ²), - zajedničke prostorije (min 50,0 m ²),	Obavezni sadržaji: - vjetrobran, - recepcija i hol za sjedenje površine- do 15% površi. priz.etaže, -vertikalna i horizontalna komunikacija: stjenište (protivpožarno i komunikacijsko) hodnici i liftovi (personalni,poželjan teretni i za invalidna lica), - prostorija za nadzor 6,0m ² , - mokri čvor (oko 4,5 m ²), - zajedničke prostorije (min 55,0 m ²),	Obavezni sadržaji: - vjetrobran, - recepcija i hol za sjedenje površine - do 20% površi. priz.etaže, -vertikalna i horizontalna komunikacija: stjenište (protivpožarno i komunikacijsko) hodnici i liftovi (personalni, teretni i za invalidna lica), -prostorija za nadzor 6,0 m ² , - mokri čvor do 5,0m ² , -zajedničke prostorije (min 60,0 m ²),	

	<ul style="list-style-type: none"> - prostorija za ekonomu zgrade 10,0m², - prostorije za potrebe instalacija -vešeraj 20,0m² <p>Kvalitativni sadržaji: obavezno min.1/3 djelatnos</p> <ul style="list-style-type: none"> - biznis centar, - apoteke, medicinske usluge, - prodavnice raznovrsne robe - butici, suvenirske radnje, - bar,pizzeria i drugi slični sadržaji, - frizerski i kozmetički salon, - masaže od strane licenciranih masera, - solarijum, bazeni, teretane, - bilijar, stoni fudbal, i slično, - fitness prostorije, - prostorija za igru i boravak djece. - igrališta za djecu(uz nadzor), <p>Površine min 20m² po prostor.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - prostorija za ekonomu zgrade 10,0m², - prostorije za potrebe instalacija -vešeraj 15,0m² <p>Kvalitativni sadržaji:obavezno min.2/3 djelatnos</p> <ul style="list-style-type: none"> - biznis centar, - apoteke, - medicinske usluge, - prodavnice raznovrsne robe - butici, suvenirske radnje, - restoran poželjan - bar,pizzeria i drugi slični sadržaji, - frizerski i kozmetički salon, - masaže od strane licenciranih masera, - solarijum, bazeni, teretane, - bilijar, stoni fudbal, i slično, - fitness prostorije, - prostorija za igru i boravak djece. - igrališta za djecu(uz nadzor), <p>Površine min 20m² po prostor.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - prostorija za ekonomu zgrade 10,0m², - prostorije za potrebe instalacija, -vešeraj 20m², <p>Kvalitativni sadržaji:svi sadrža su obavezni</p> <ul style="list-style-type: none"> - biznis centar, - apoteke, - medicinske usluge, - prodavnice raznovrsne robe - butici, suvenirske radnje, - restoran obavezan - bar,pizzeria i drugi slični sadržaji, - frizerski i kozmetički salon, - masaže od strane licenciranih masera, - solarijum, bazeni, teretane, - bilijar, stoni fudbal, i slično, - fitness prostorije, - prostorija za igru i boravak djece. - igrališta za djecu(uz nadzor), <p>Površine min 20m² po prostor.</p>
--	--	--	--

Spratne etaže čine:	vertikalna i horizontalna komunikacija: - stepenište , hodnici i lift i lift za invalidna lica, - stanovi	- dva lifta (personalni),lift za invalidna lica, - stepenište i hodnici, - ostave za stanove, - ostave za održavanje, - stanovi
Stepenište-min.svjetla širina	1.10m	1.30m
Hodnici-unutrašnji min.svjetla širina	1.10m	1.30m
Balkoni:	ozelenjavanje u skladu sa planskom dokumentacijom	Ozelenjavanje u skladu sa plansko dokumentacijom preporučuje se i dodatno vertikalno ambijentalnim zelenilom
Krovovi:	dvodredni, četverodredni ili viši	Predviđjeti ravne krovove tj. prohodne krovne terase, koje se ozelene i namijene korisnicima za dodatne zabavno rekreativne sadržaje: restorane, barove, bezen i td.
Uređenje terena	do 30% urb. parcele u skladu sa planskom dokumentacijom	do 40% urb. parcele <ul style="list-style-type: none">- izvršiti ogradijanje parcele sa kontrolom ulaska,- obezbijedi 5,0 m² zelenila po stambenoj jedinici, ukoliko dati normativ ne može biti zadovoljen, preporučuje se vertikalno ozelenjavanje (zelenilo krovnih vrtova, balkona, terasa, i sl.) kao dopuna, koja pored estetske ima i mikroklimatsku funkciju.- obezbijediti sadržaje u sportsko-rekreativne svrhe (tereni ili igrališta, otvoreni bazeni, itd.)- putarno uređenje planirati na način da su uređene pješačke staze i trotoari, kao i da su opremljene urbanim mobilijarom.

IV PRELAZNA I ZAVRŠNA ODREDBA

Član 44

Stupanjem na snagu ovog Pravilnika prestaje da važi Pravilnik o minimalno uslovima za izgradnju stanova („Službeni list SFRJ“ broj 45/67).

Član 45

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj:.....

MINISTAR

Podgorica,.....

Branimir Gvozdenović